

Boden-ANAN

medlemsblad för

Boden
Överluleå
ForskarFörening

Nr 4

Årgång 15

November 2006

Boden. Bodens skidstuga och backen.

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation
Ordförande har ordet
 - s.3 Redaktörens spalt,
Återställare, Torne-
dalsforskning, Fel,
Nytt i hyllan, Med-
lemsmöte, Säljes! Lop-
pis
 - s.4 Släktband mellan äld-
re lantmätare i Norr-
botten
Georg Palmgren
 - s.8 Från Kulturhusens
dag, Gamla märken
 - s.10 När kvicksilvret fry-
ser, Grindar
 - s.11 Saxat ur Norrbottens-
posten
 - s.12 Rara böcker på nätet,
Fahlmans
 - s.13 Bildantavla
 - s.14 Norrbottning med
smälänningar i två
släktgrenar, Nya med-
lemmar, Adressänd-
ringar
 - S.15 Finns-finns ej, Tack,
Grattis, God Jul
- Bilaga: Medlemsförteck-
ning och 2 korsord

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: c/o Elming, Glimmervägen 17, 961 46 BODEN

Plusgiro: 157 58 - 6

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Jim Karlsson	Allégatan 20	961 67	Boden	tel 0921 - 176 40
Sekreterare	Stina Elming	Glimmervägen 17	961 46	Boden	tel 0921 - 653 88
Kassör	Laila Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
Ledamot	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
Styrelsesuppleanter	Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
	Barbro Forsberg	Antilopvägen 11	961 68	Boden	tel 0921 - 196 15
Valberedning	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 47 01 65
	Peter Isaksson	Kristallvägen 31	961 46	Boden	tel 0921 - 659 48
	Sture Lindström	Kårgatan 7	961 33	Boden	tel 0921 - 196 34
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95	Boden	tel 0928 - 401 32
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Sadelmakaregatan 1C	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pålsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktion för medlemsbladet:		Boden-ANAN@spray.se			
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
Bildansvarig	Vakant				

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2006 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 90 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:
vecka 7 - manusstopp 28 januari 2007
vecka 18 - manusstopp 9 april 2007

Ordförande har ordet

Det arrangemang som ligger närmast fram i tiden nu är Arkivens dag lördag 11 november på Försvarsmuséet. Vi har lyckats ordna gratis entré denna dag. Se annons på Boden-ANAN:s baksida och i länsstidningarna!

Styrelsen har beslutat inköp av en ny digital färgkopieringsmaskin, som även kan häfta och vika. Utöver denna, har vi beställt en mindre kopieringsmaskin som skall placeras i köket, lätt tillgänglig för alla, och där strävan är att bibehålla det låga pris vi haft tidigare. Som det ser ut nu så skall maskinerna vara på plats när vi har årets sista föreningsmöte söndag 26 november.

År 2007 blir BÖFF 15 år. Styrelsen har ett antal förslag som ni har att ta ställning till och besluta om. Fest? Resa?

Jag har ett antal gånger meddelat att vi behöver en person som ansvarar för vårt foto-/bildarkiv som vi samlat på oss under åren. Ännu har ingen visat sig frivillig att ta på sig uppgiften. Du behövs!

Vi behöver även en "loppisgeneral" vid två tillfällen under

sommaren, Hembygdsdagarna och Skördefesten. Tillfällen som gör det möjligt för föreningen att skapa ekonomi för anskaffning av släktforskmateriel. Ta kontakt med mig, så berättar jag vad ditt jobb är som sådan.

Som du ser på annan plats i denna tidning, så vill redaktören, efter 10 år, bli befriad den uppgiften. Men Ewa har lovat att stanna kvar och vara mentor för dig som tar över.

På biblioteket har förändringar skett när det gäller forskardatorerna! Genline har nu även 30 miljoner bilder att söka i. Biblioteket har installerat nya dödskvivan 1947 - 2003, Folkräkningarna 1890, 1900, 1970 och 1980 samt den nya skivan EMIBAS. Detta innebär att man kan söka rötterna med hjälp av dator och Internet. Gå in på Bodens kommun och tyck till om BÖFF:s hemsida.

Till kulturområdet, där BÖFF håller till på Råbäcksgården, har kommunen tillfört ytterligare två byggnader, skomakeriet från Flarken och soldattorpet som tidigare stått vid Svedjefortet.

Önskar Er en riktigt God Jul och ett Gott Nytt forskarår!

Björnvrål

Redaktörens spalt

Efter drygt tio år i redaktionen för föreningens medlemstidning har jag bitt styrelsen om att få sluta som redaktör. Det har varit intressant att fyra gånger per år se till att fylla vår 16-sidiga tidning med material som kan tänkas intressera föreningens medlemmar (och vi har ofta fått positivt gensvar), men jag känner att det är dags att någon annan tar över. Jag har lovat att stanna kvar och bistå den nya så att övergången blir smidig.

Du som kan tänka dig att ta på dig redaktörskapet kan gärna höra av dig till mig med frågor. Anmälan om intresse kan ske direkt till någon i styrelsen.

Ewa Sandberg

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare efter jul, när vi har 6-8 anmälningar.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagkvällar 18.30 – 21.00.

Du anmäler Dig till Eila och Björn (0921 – 65 315) eller Ewa (0921 – 72 274).

Tornedalsforskning

Måndag den 13 november kl. 12.00 – 14.00 och onsdag den 15 november kl. 18.30 – 20.30 kommer Berthill Munkestam att hålla informationsträffar om hur man söker i Erik Wahlbergs material om Tornedalen som vi har i Råbäcksgården. Du är välkommen till endera eller till båda träffarna.

Fel

Under rubriken adressändringar i förra Boden-ANAN föll gatunumret bort i Herbert Juntikkas nya adress. Han bor på V. Ringvägen 138 i Härnösand. Vi beklagar missen.

Nytt i hyllan

Genom gåvor och inköp fortsätter vi att fylla på i våra bokhyllor. Nya böcker är:

Norrbottnens Museums årsbok *årgångarna 2001 – 2005*
Utvandrarna och Hembygden; *Arthur Landfors*
Norrbottnen I (ur Norrbottens historia); *Östen Groth*

MEDLEMSMÖTE

Skylltsöndagen den 26 november
Kl 14.00 i Almska skolan

Bildspel från föreningens femton första år

Ur dagordningen:

- Beslut om hur jubileumet ska firas – fest? resa? Både och?
- Beslut om medlemsavgiften för 2007
- Preliminär verksamhetsplan
- Glad överraskning

Fika

Besökslotteri

VÄLKOMMEN

Säljes

Föreningen har några gamla läsapparater som vi säljer. De är alla av typer där mikrokorten inte kan vändas. De finns till påseende i köket på Råbäcksgården.

Loppis

Vid två tillfällen under sommaren, hembygdsdagarna och skördefesten, har BÖFF haft loppmarknadsförsäljning av skänkt material utanför Råbäcksgården. Även detta år fick vi in mycket material som gav ett gott tillskott till föreningskassan. Totalt gav försäljningen 12 157 kronor.

De som jobbat med loppisen har tyckt att det varit trevligt men beklagar att det är samma gäng som jämnt ställer upp. Det talades till och med om att inte anordna någon loppis nästa år av just det skälet. Nu har det ju redan börjat droppa in material så det blir väl svårt att låta bli (platsbristen tillåter inte annat).

För att avlasta det "gamla" gänget, snälla du – ställ upp!

Släktband

mellan äldre lantmätare i Norrbotten

av Georg Palmgren

Lantmätaryrket gick i äldre tider i många fall i arv från far till son. Ett exempel är Johan Gustaf Bränström (Brändström) i Luleå, (1829-1863), som blev stamfar till fyra generationer lantmätare i rakt nedstigande led. Av dem två blev överlantmätare i Norrbottens län. Andra exempel är lantmätaren Lars Ruuth från Rutvik, vars tre söner alla blev lantmätare, och Erik Hollström i Sunderbyn med fyra lantmätare i slakten. En annan stor familj där många valt detta yrke är slakten Hackzell med elva lantmätare.

Många lantmätare gifte sig med döttrar till andra lantmätare. Det var kanske naturligt att tycke ibland uppstod eftersom familjerna troligen umgicks flitigt. Några av dessa släktband visas i tabellen här nedan.

Fäder och söner

Från vilka samhällsklasser rekryterades lantmätarna? I Viktor Ekstrands verk *Svenska landtmätare 1628 - 1900*, har jag för Västerbottens och Norrbottens län funnit att en stor del av lantmätarnas fäder själva var lantmätare (37 st). En annan stor grupp är prästerskapet med kyrkoherde (13), komminister (12) och prost (10). Bland högre tjänstemän m fl. hittar man assessor, borgmästare (3), häradsskriver, häradshövding (3), häradsskriver, kronolänsman (2), landsfiskal (2), landshövding, landskamrerare (2), och stadsråd. Militären representeras av fanjunkare (2), fältväbel, fänrik, kapten (2), löjtnant (4), major, regementsskriver, sergeant, soldat och underofficer. Andra titlar är apotekare, arrendator, barberare, barn-

husbarn, betjänt, bokhandlare, bonde (10), bruksförvaltare, bruksläkare, brukspatron, disponent, expeditionsfogde, fotograf, fältkamrer, färgare, guldsmed, hamndräng, handlande (6), hemmansägare (9), inspektor, jägmästare, klockare, kollegieassistent, kronofogde (9), lantbrukare (4), lektor, mjölnare, musikdirektör, målarmästare, organist, provinsialläkare, rådman (2), sjökaptan (4), sjöman (2), sjötullvaktmästare, skeppsbyggmästare, skeppstimmerman, skomakare, skraddare (3), snickare (2), stadsråd, såginspektor, sågverksägare (3), timmerman (3), tullförvaltare (2), tullinspektor och tullvaktmästare (2).

Lantmätarnas makar

Viktor Ekstrands verk är sparsammare med upplysningar om lantmätarnas hustrur. En stor del av deras fäder är lantmätare (24) och detta är vanligare inom Norrbotten än i Västerbotten. Andra yrken och titlar är borgmästare (2), komminister (3), kyrkoherde (2), prost (6) och vice pastor. Militären representeras av major (2), löjtnant (3) och kvartermästare. Vidare finns bonde, bruksinspektor, bruksläkare, direktör, expeditionsbefallningsman, filosofie professor, fältsekreterare, färgare, grosshandlare, handlande (6), hemmansägare, hovrättskommisarie, häradshövding, häradsskriver, inspektor, kronofogde, köpman, landshövding, lantbrukare (2), lotslöjtnant, possessionat, postmästare, regementsläkare, rådman (3), räntmästare, sekreterare, sjökaptan, skollärare, stadsmäklare och sågverksägare (3).

1 **Magnus Alsterlund** 1837-1899, son till bonden Anders Jonsson och Maria Magnusdotter. Avvittrings- och kommissionslantmätare. Överste och chef för Norrbottens regemente, ledamot av riksdagens andra kammare. Bodde i Luleå.
Gift (1:a) 1866 med **Hulda Karolina Tunell** (6) 1838-1876, dotter till förste lantmätaren **Anders Tunell**. (2:) med Maria Schildt f 1857, dotter till rådman Mauritz Schildt i Umeå.

2 Son till Magnus Alsterlund och H K Tunell **Albert Magnus Anders Alsterlund** 1868-1908. Kommissionslantmätare. Gift 1901 med Karin Bäckgren, dotter till bruksägaren Karl Bäckgren
"Den 18 augusti 1908 hade Alsterlund tillsammans med Kapten E. Grape och apotekare Vallner företagit en lustsegling från Nederkalix med Rönö som mål. När de kom ut i skärgården råkade de ut för en hård nordlig vind som drev båten på grund och kom den att kantra. De lyckades slutligen få båten på rätt köl igen och ösa den läns med en korg, men måste hålla sig kvar på grundet eftersom

örorna flutit bort. Efter sex timmar avled kapten Grape, troligen av slag som han ådragit sig av slag efter överansträngning vid ösandet av båten. De båda övriga sökte nå Halsön genom att ro med en brädstump, men förgäves. De fick sitta i den vattenfyllda båten och var hårt ansatta av kölden. Alsterlund började yra och avled efter en kort stund kl. tre på morgonen. Vallner lyckades efter två dygn på ett skär att nå land och räddades"

3 **Anders Tunell** 1797-1868, son till hemmansägaren och riksdagsmannen Erik Johansson och Märta Johansson. Gift (1:a) med Vilhelmina Pilo, 1799-1853, dotter till bruksläkaren Karl Gustaf Pilo och Susanna Magdalena Burman och vars syster Susanna Magdalena var gift med Förste lantmätaren Jonas Petter Lind i Umeå. Gift (2:a) med Katarina Kristina Carlesson, död 1848, (3:e) med Klara Fredrika Thalín född 1822.
Förste lantmätare i Värmland 1849 och i Västerbotten 1852. Bodde i Umeå

4 Son till Anders Tunell
Erik Gustaf Tunell 1830-1881. Avvittringslantmätare och kommissionslantmätare i Umeå. Gift 1856 med Hilda Sofia Stenström, f 1829 i Karlstad.

5 Son till Anders Tunell
Fredrik Tunell 1858-1910. Kommissionslantmätare i Jämtlands län Gift 1893 med Hanna Sofia Paulve.

6 Dotter till Anders Tunell
Hulda Karolina Tunell 1838-1876. Gift med lantmätaren och översten **Magnus Alsterlund** (1).

6A Dotter till Anders Tunell
Karina Tunell, gift med lektorn Jakob Oskar Högstadius. Son lantmätaren **Oscar Högstadius**.

7 **Lars Peter Bergner** 1759-1847. Född i Gävle och son till handlanden Erik Bergner och Sara Greta Sehlberg. Förste lantmätare i Norrbottens län 1815-1834. Gift 1785 med Anna Sofia Renmark 1766-1843. Tre söner lantmätare, en dotter gift med en lantmätare

8 Son till L P Bergner
Karl Fredrik Bergner 1801-1872. Andrelantmätare. Född och bodde i Råneå. Gift med Gustava Brodin.

9 Son till L P Bergner
Peter Edvard Bergner 1807-1844. Kommissionslantmätare. Född och bodde i Råneå. Gift 1834 med Helena Burman, dotter till prosten i Råneå Olof Burman.

10 Son till L P Bergner
Erik Arndt Bergner 1787-1852. Kommissionslantmätare i Uleåborg. Död i Råneå. Ogift. (Blev sinnessvag)

11 Dotter till L P Bergner
Laurentia Petronella f 1842. Gift med avvittringslantmätaren **Nils Peter Bröms** (16)

12 **Sven Peter Bergman** 1806-1878, son till byggmästaren Sven Bergman och Ingeborg Johansson. Lantmätare, styresman för avvittringsverket. Överste och chef för Hälsinge regemente. **Landshövding** i Norrbotten 1861-1873. Gift 1846 med Anna Charlotta Vilhelmina Gripenberg 1827-1866, dotter till major Karl Johan Vilhelm Gripenberg.

13 Dotter till S P Bergman
Ingeborg Bergman gift med kartografen och stadsingenjören i Luleå **Erik Rudolf Waldenström** (88)

14 **Anders Bergström** 1734-1809. Lantmätare, gift med **Maria Brita Bodin** 1736-1793, (53) syster till lantmätaren **Fredrik Bodin** (52). Bodde i Nederkalix

15 Son till Anders Bergström
Carl Olof Bergström 1767-1816. Lantmätare. Född i Kalix, bodde i Nederkalix

16 **Nils Peter Bröms** 1797-1861. Gift med **Laurentia Petronella Bergner** (11), f 1802 och dotter till förste lantmätaren **Lars Peter Bergner** (7)
 N P Bröms var född i Råneå och son till soldaten Elias Bröms och Lisa Greta Nilsdotter

17 **Per August Brännström** 1833-1881, född i Skellefteå och son till sågverksägaren E Brännström och Sara Margareta Brännström. Kommissionslantmätare. Gift (1:a) med **Amanda Augusta Hollström** 1834-1872 (43B), dotter till andre lantmätaren **Erik Hollström** (43), (2:a) med **Karolina Elisabet Stenberg**, f 1841 och brorsdotter till förste lantmätaren **Jonas Gustaf Stenberg**, senare omgift med läroverksadjunkten K M H A Helleday. Bodde i Nederluleå

18 Son till P A Brännström
August Brännström 1856-1904. Kommissionslantmätare. Bodde i Haparanda. Gift 1893 med **Ebba Östman**, dotter till apotekaren i Haparanda **Carl Teodor Östman** och **Sofia Zackrisson**

19 Son till P A Brännström
Lennart Christoffer Brännström f 1862. Gift med **Hilma Olivia Ortman** f 1867 (22), dotter till lantmätaren **J G Brännström** (22)

20 **Johan Gustaf Brändström** (Bränström) 1829-1863. Son till snickaren Johan Brändström och Johanna Rudeberg. Kommissionslantmätare. Gift m **Viktoria Konstantia Juliana Bergvall** f 1831 och dotter till inspektoren vid Ljuså sågverk Johan Bergvall och Johanna Kock. Bodde i Älvsborg i Nederluleå

21 Son till J G Brändström
Hugo Konstantin Brändström 1860-1926. Förste lantmätare i Norrbotten, stadsfullmäktige i Luleå mm. Gift m **Emma Henrietta Bäckström** f 1858 och syster till **Amalia Charlotta Bäckström**, som var gift med kommissionslantmätaren **Johan Erik Linder**.

22 Dotter till J G Brändström
Hilma Olivia Brändström f 1867. Gift med kommissionslantmätaren **Lennart Christoffer Brännström** (19)

23 Son till H K Brändström
Ernst Hugo Brändström 1891-1926, lantmätare. Gift 1919 med Anna Ingeborg Högelin

24 Dotter till H K Brändström
Edit Helena Brändström 1887-1967. Gift m jägmästaren Filip Laestadius. Son **Sten Laestadius (27)** 1912-2000, distriktslantmätare och kommunalråd i Arvidsjaur

25 Son till Ernst Hugo Brändström (23)
Bengt Hugo Brändström f 1924. Överlantmätare i Norrbotten

26 **Filip Laestadius** 1887-1967. Jägmästare. Gift m **Edit Brändström (24)** 1887-1967

27 Son
Sten Filipsson Laestadius 1912-2000. Distriktslantmätare och kommunalråd i Arvidsjaur. Gift 1941 med May Hedlund

28 **Olof Clausén** 1732-1813, son till löjtnanten Nils Clausén och Brita Sundberg. Förste lantmätare i Västerbottens län. Gift 1771 med Erika Johanna Magdalena Lang 1741-1803, dotter till prosten i Luleå Lars Lang och Elsa Margareta Hilleström. Bodde i Håkansö

29 Son till Olof Clausén
Lars Vilhelm Clausén 1771-1817. Andrelantmätare. Gift (1:) med Anna Kristina Clausén 1768-1817, dotter till Nils Clausén och Anna Maria Sterner. (2:) med Sara Bryggman 1769-1849. Bodde i Håkansö

30 Dotter till L V Clausén
Johanna Maria Clausén. 1797-1883. Gift 1817 med avvitringslantmätaren **Jonas Sivertsson Lundberg (31)**,

31 **Jonas Sivertsson Lundberg** 1787-1856, son till såginspektoren Sivert Lundberg. Född i Kinnebeck. Bodde i Håkansö. Gift 1817 med **Johanna Maria Clausén (30)**.

32 **Isak Grape** 1764-1836. Kommissionslantmätare. Son till kyrkoherden i Övertorneå Isak Grape och Margareta Fjellström. Gift med Brita Katarina Johansdotter 1769-1832.

33 Dotter till Isak Grape
Brita Katarina Grape 1795-1876. Gift med avvitringslantmätaren **Hans Vilhelm Hackzell (41)**.

34 **Karl Isak Grape** 1815-1874. Avvitringslantmätare. Son till kyrkoherden i Piteå Isak Grape och Eva Gustava Dillner. Bodde i Råneå. Gift 1844 med Matilda Salander f 1822 och dotter till handlanden i Piteå Erik Anders Salander och Anna Vidbom. Bror till **Johan Isak Grape (36)**

35 Son till K I Grape
Johan Hjalmar Grape f 1856 i Råneå. Kommissionslantmätare. Bodde på Framnäs i Öjebyn. Gift 1888 med **Anna Ulrika Bexelius** 1865-1928, syster till kommissionslantmätaren **Immanuel Bexelius (100)**

Eftermäle: "Han var en varmhjärtad, mycket sympatisk person, redbar och flärdlös. Vid hans bortgång prisades hans stora hjälpsamhet. Av denna hans egenskap torde tyvärr åtskilliga av hans "vänner" ha begagnat sig på ett föga lämpligt sätt"

36 **Johan Isak Grape**. 1821-1899. Avvitringslantmätare. Gift 1855 med Emilia Bergman f 1822 och dotter till handlanden i Torneå Gabriel Bergman och Kristina Johanna Vestberg. Ägde och bodde på Björknäs i Nederkalix. Ledamot av riksdagens andra kammare.

Bror till **Karl Isak Grape (34)**

37 Son till Johan Isak Grape
Karl Gustaf Grape 1857-1925. Kommissionslantmätare, distriktslantmätare i Kalix. Gift 1903 med Britta Amanda Sundberg f 1880.

Omdöme: "Karl Gustaf Grape var en mycket tillbakadragen man, högt skattad av befolkningen för sin noggrannhet och rättrådighet. För dem, som lärde känna honom närmare, framstod han som en fint kultiverad och sympatisk person"

Martin Hackzell. Kronofogde i Luleå. Gift m Kristina Plantin

38 Son till Martin Hackzell
Esaias Hackzell d 1762. Lantmätare. Gift med Margareta Mellin

39 Son till Martin Hackzell
Matias Hackzell (I) 1714-1768. Lantmätare. Gift med Anna Beata Hååf 1728-1802, dotter till löjtnant Hååf. Två söner blev lantmätare i Finland

39A Son till Martin Hackzell
Johan Hackzell (ej lantmätare) gift m Magdalena Katarina Kröger.

<p>39B Son till Johan Hackzell Martin Hackzell 1740-1815. Kommissionslantmätare i Uleåborg</p>
<p>39C Son till Matias Hackzell (I) Matias Hackzell (II) 1758-1809. Förste lantmätare i Vasa län. Gift 1781 med Ulrika Eleonora Löfving 1753-1845 dotter till kaplanen i Artsjö Axel Löfving och Margareta Orréus, vars syster Lena Sofia Löfving var gift med lantmätaren Jakob Gummerus.</p>
<p>39D Son till Matias Hackzell (II) Johan Jakob Hackzell 1790-1855. Kommissionslantmätare i Nylands och Tavastehus län. Gift 1814 med Anna Sofia Boisman 1791-1836, dotter till löjtnant Henrik Gabriel Boisman och Anna Helena Silfversvan.</p>
<p>39E Son till Matias Hackzell (II) Gustaf Wilhelm Hackzell 1786-1856. Kommissionslantmätare i Vasa län. Gift 1826 med Juliana Katarina Roschier 1789-1875, dotter till prosten i Saarijärvi Erik Johan Roschier och Juliana Starck</p>
<p>40 Son till Matias Hackzell (I) Jacob Vilhelm Hackzell 1754-1820. Andre lantmätare. Gift 1784 med (sin svägerska) Kristina Charlotta Löfving 1759-1847. Bodde i Övertorneå</p>
<p>41 Son till Jacob V Hackzell Hans Vilhelm Hackzell 1789-1870. Avvittringslantmätare, häradsskrivare, kronofogde. Gift 1820 med Brita Katarina Grape (33) 1795-1876, dotter till kommissionslantmätaren Isak Grape (32)</p>
<p>41A Son till Jacob V Hackzell Matias Hackzell (III) 1786-1838. Kommissionslantmätare i Uleåborgs län. Gift 1820 med Johanna Maria Frosterus 1797-1887, dotter till prosten i Ijo Abraham Frosterus och Maria Agata Laestadius</p>
<p>42 Son till Hans V Hackzell Isak Vilhelm Hackzell 1825-1884. Gift 1852 med Maria Rosina Svanljung 1822-1881</p>

43 Erik Hollström 1777-1863, född i Kristianstad och son till betjänten Kristian Hollström och Bengta Rosengren. Kommissionslantmätare. Andre lantmätare. Gift 1807 med Karolina Margareta Furtenbach 1788-1861. Bodde i Sunderbyn. Associé av Musikaliska Akademien.

43A Dotter till Erik Hollström
Maria Hollström, f 1821. Gift med andrelantmätaren **Anders Öhlund (99)**

43B Dotter till Erik Hollström
Amanda Augusta Hollström f 1834. Gift med Kommissionslantmätaren **Per August Brännström (17)**

44 Son till Erik Hollström
Karl Gustav Tycho Hollström 1808-1885. Avvittringslantmätare. Gift 1843 med Gustava Sundberg 1810-1861. Son Gustaf, se nedan. Bodde i Gustafsfrid i Nederluleå

45 Son till Erik Hollström
Lennart Hollström 1830-1878. Avvittringslantmätare. Bodde i Sunderbyn. Gift 1866 med Jakobina Fredrika Clementeoff 1835-1907, dotter till postmästaren i Piteå kapten Fredrik Clementeoff och Helena Katarina Dahl.

46 Son till K G T Hollström
Gustaf Hollström 1846-1904. Kommissionslantmätare. Gift 1876 med Albertina Elisabet Holm, f 1847. Bodde i Gustafsfrid i Nederluleå

47 Dotter till Gustaf Hollström
Ebba Elisabet Hollström f 1877. Gift med kommissionslantmätaren **Bror Axel Vikberg (101)**

48 Son till Lennart Hollström
Erik Lennart Hollström 1869-1943. Född i Sunderbyn. Gift 1897 med Maria Theresia Katharina Sandström f 1866. Kommissionslantmätare, distriktslantmätare i Torneå dt 1909 och Piteå 1920-1934

49 Klas Vilhelm Holmström 1833-1894, son till kaptenen och slussinspektoren Viktor Reinhold Holmström och Karolina Gustava Åberg. Avvittringslantmätare. Bodde på Claestorp i Nederluleå. Gift 1865 med **Laura Vilhelmina Boström (51)** f 1838, dotter till häradshövdingen Lars Olof Boström och syster till styresmannen lantmätaren **Henrik Vilhelm Boström (50)**.

Lars Olof Boström. Häradshövding, gift med Gertrud Vilhelmina Genberg

50 Son till L O Boström
Henrik Vilhelm Boström 1831-1904. Styresman vid avvittringen. Bodde i Gammelstad. Ogift

51 Dotter till L O Boström
Laura Vilhelmina Boström f 1838. Gift med avvittringslantmätaren **Klas Vilhelm Holmström (49)**

Fortsättning följer i annat nummer

Kulturhusens dag, "Möten och avsked"

I god tid före 10 september 2006 blev jag tillfrågad av ordförande om jag ville ställa upp på Kulturhusens dag som besöksräknare. "Självklart", svarade jag.

Vad jag inte visste då, var att det var ett uppdrag med kniven på strupen.

När jag anlände till Resecentrum strax före kl. 11.00, talade Björn om att kom det inte fler besökare än under de tidigare Kulturhusens dagar så var detta vårt sista arrangemang. Jag förstod honom.

När BÖFF ordnat tidigare Kulturhusens dagar hade det kommit ytterst få besökare. En person utöver de fem styrelsemedlemmarna kom t.ex. till bussturen som anordnades med temat Idrottens miljöer.

I år var vi alltså på Bodens nya Resecentrum i vårt anrika stationshus. Berthill, Björn m.fl. hade gjort en informativ skärmställning med vackra svartvita bilder av de byggnader som fått tjänstgöra som stationshus före vårt nuvarande. Där fanns också bilder av bokbussen, taxistationen och järnvägsstationerna Hednoret och Sandträsk.

Till varje bild fanns text, men dessutom fungerade Björn och Berthill som goda informatörer om besökarna ville ha mer information. BÖFF:s eget bildspel från kommunens olika byar tagna 6/6 2000 visades också och lockade flera tittare.

Våra trogna vapendragare vid olika kulturarrangemang, Bodens filatelistförening, deltog också med skärmställning. Och ni kan tänka er med vilken förtjusning jag skådade den. Där fanns underbara frimärken med, håll i er, cyklar, cyklar och åter cyklar från hela världen. Tommy Hendler bidrog med sin vykortsutställning av stationshus i länet.

Samtal och diskussioner uppstod framför olika bilder. Många av besökarna kunde ge egen information om oklarheter som fanns. Vi fick t.ex. lärdom av besökaren Erol Nilsson angående järnvägsstationen i Arjeplog.

Ja, som ni märker så talar jag om besökare. Till min stora glädje kunde jag räkna in 100 besökare innan Laila Munkestam avlöste mig. Och därefter kom ytterligare 8 stycken. Då räknades inte de resenärer som bara passerade rakt igenom väntsalen på väg till väntande tåg.

Många resenärer som hade tid stannade upp och tittade. Och vi kunde prata om Kulturhusen i deras hemstäder.

BÖFF kan alltså vara nöjd över sitt arrangemang. Men skall de bli fler arrangemang så måste fler medlemmar engagera sig.

Varma hälsningar från Stina Elming

Gamla märken

(från Nederluleå), Av Aug. Nordström

Det är klart att gamla märken här som på andra ställen finnas kvar, såsom ett slags kulturens bauta-stenar, vittnande om släktens tysta kamp. De gamla märkena ha merendels levat på folkets läppar och det torde vara få av dem, som ens fått plats i "Sibyllan".

En del av dem "hålla i sig", emedan de ha sin grund i naturlagarna, andra äro av mera "apokryfisk" art, och man föreställer sig dem tillkomna i en längesedan förfluten vidskeplig tid.

De kanske flesta röra sig om väderlek och årsväxt, beroende därpå, att man förklarligt nog velat ta erfarenhet och tradition i sin tjänst, i främsta rummet, när det gällt den hårda kampen för det dagliga brödet.

Sålunda har man alltid haft att vänta regn, då svalorna flugit nära vattenytan, när flugorna äro "snåla" (äro mer än vanligt näsvisa och efterhängsna), när bofinken (twintn) eller spillkråkan (regänrippa) låter höra sig, när katten tuggar på grässtrån, och när morgonrodnaden är praktfull (ne-nä roda i öster) i enlighet med ordstävets:

Aftonrodnad vacker natt,
Morgonrodnad skwett i hatt.

Vidare har man att motse regn, då det blåser sunnan eller östan och vattnet flödar in i fjärdarna läggande sig ovanpå isen vid stränderna om vintern (flödmala).

Inget varaktigt uppehåll är heller att förvänta under pågående regn och oväder, så länge vattnet står högt, liksom då himlen endast ovanför klarnar, men ej vid horisonten. Man säger då: Det klarnar och de' river, de' blir bara värre! Då det klarnar i västra horisonten är det alltid ett "vackervärstecken", men i öster är dåligt tecken. "När de' klarnar i Måttsund, då ä' vi olyckliga" är ett bevingat ord i Antnäs (från vilken by Måttsund ligger åt öster). "Björbygubbarna" — molnväggarna i norr — ha alltid i denna del av socknen räknats som ett dåligt omen.

Om vintern utgör vintergatan föremål för väderleks-spåmännens särskilda uppmärksamhet och spådomar, vilka ännu hos allmänheten stå ej så lågt i kurs. — Vintergatan har en nordlig och en sydlig gren. En klump på den nordliga betyder ett yrväder med nederbörd under nordlig blåst, under det att en klump på den sydliga grenen siar om yrväder under sydlig lovart. Detta är dock endast första klaven till den träffsäkerhet att kunna förutsäga om "uret" (eller eorä) skall bli långvarigt eller kort, om det skall inträffa mellan jul och nyår eller vid påsk, om det blir i ny eller nedan m.fl. omständigheter, som en specialist på vintergatan kan vara mäktig att med lätthet bestämma.

En annan vintrig företeelse, som bådär nederbörd, är

ringen kring månen (man säger då: "He gåål kröyngo manän"). Ju större ringen är, desto förr inträffar det väntade yrvädet — vilket i någon mån torde kunna förklaras. Frånvaron av eller motsatsen till ovan uppräknade tecken betyder, som man kan förstå, klart vackert väder.

Kallt blir det, när norrskenet (låterstjienæ) flammar lågt, när nyet är "vasst" och vidöppet (vöydipit) d.v.s. mer än vanligt liggande, om sommaren: då åskan tar vägen ut till sjöss, när hon vid ett åskväder låter höra sig sista gången. Mycket riskabelt för mognande skörd är också att vattenståndet i fjärden står lågt.

Varmt blir det, när norrskenet om vintern brinner högt, ända upp till zenit, när åskan hamnar inåt landet, och när molnen färgas röda av den nedåtgående solen.

Storm har man att motse, om fåren stångas, när sotet brinner på grytan och när vädersolar visa sig. Nordanvind om tranorna ropa.

Det gamla ordspråket: Urbanus, Vilhelmina och Beda skola sommaren leda citeras med stor auktoritets-tro om våren liksom:

"April våt majus kall
Fyller bondens hus och lador all."

Somliga vilja dock sätta in ordet *varm* i stället för *kall*, men detta strider uppenbarligen mot rimmet. Dessutom resoneras: På våren måste merendels en kalltur komma. Då är det bättre, att denna kalltur (vanligen i form av ihållande nordanvind) inträffar i maj före sådden, och innan säden hunnit spira upp. I annat fall kan denna ta större eller mindre skada därav.

"Sa i pelsn å stjera i särkän" är ett talesätt, som mycket väl harmoniserar härmed och hänsyftar på ett gott skördeår. "Akärn gled de änt mär än ei gääk" är ett annat mycket senterat tänkespråk. Därmed vill man antyda, att fastän det ibland kan se mörkt ut med årsväxten under sommarens lopp, kan man, när skördetiden kommer, få inhösta den härligaste årsväxt. Tvärtom kan den mest lovande brodd, som kan glädja ens öga, likväl vid eller mot mognaden av ena eller andra inverkan orsaken svika ägarens förhoppningar.

För att utröna bästa och lämpligaste tiden för sådden har man anställt ett märkligt prov — det så kallade myrprovet. Man har tagit trenne käppar, vilka man stuckit ner i en myrstack. Den första käppen skulle då representera den tidiga, den andra den medeltidiga och den tredje den sena sådden. Därvid har man noga iakttagit myrornas beteende. Klättrade myrorna högst på den första käppen exempelvis, så hade man däri ett tecken, att skörden skulle växa högst vid tidig sådd. Skulle det falla dem in att klättra högst på någon av de andra käpparna, så vore detta på samma sätt utslagsgivande till förmån för den medelmåttiga eller sena sådden. På detta sätt trodde man sig i myrornas beteende finna naturliga förutsägelser rörande sommarens blivande kynne, och ännu i dag lär en och annan lantman roa sig med myrprovet, innan han griper till såddskeppan.

Av flugornas storlek sluter man sig till det blivande kornets. Därför äro stora flugor alltid gärna sedda, ehuru de för övrigt här lika litet som annorstädes äro några kära gäster. Ger man likaledes akt på drivornas storlek under vintern, så får man däri se förebilden till höstens korndråse, liksom den snötyngda skogen under "julfastan" skall utgöra en symbol av det tyngande matade kornet, som kommer strået att buga sig.

Mycken bröms likasom varm sommar är liktydigt med ett bra och givande lax-år.

Att vara "feg" har den betydelsen att vara nära döden. Om två mötas i en dörr, som leder ut, så är den "feg", som skall ut. Om en korp flyger över ditt hus, skall inom kort någon dö i det huset, liksom överhuvud om svarta fåglar slagit sig ned eller varit synliga framför någons fönster är ett fegtecken för någon därinne. Ibland hör man s.k. "fegsmällar" (helst nattetid) inom ett hus eller oförklarliga knackningar, eller har man sett ett "fegljus", vilket, om det synes nere vid golvet, siar om ett barns och högre upp mot taket om en äldre eller vuxen persons död. (Användes ofta i talesättet: "Do jer som i feiglios" = Du är som en mes). Om en sjuk vill "byta om säng" har det ansetts som ett fegtecken för honom.

Det ligger en viss mystik över själva ordet "tegas". Motsvarande ungefär det mer allmänt kända ordet "stundar", innebär det något slags stickning eller kittlande i händer, i fötter, i tungan eller i ögonen. Förmedelst detta sjätte sinne, som väl ej alla blivit begåvade med, skall man vara i stånd att säga, när en person är i antågande och hurudan han är. Tegas det t.ex. i högra foten, så har man att motse besök av en manlig person från grannskapet, därest det tegas i stortån, men långväga ifrån, ifall det sker i hälen. Det senare kan även betyda, att han är en bakdantare (faschkmenistj). Vänstra foten representerar naturligtvis kvinnan på enahanda sätt. Kliar det i högra handen, lär det snart infinna sig någon, som tackar för sist. Kommer det ingen sådan, betyder det, att man snart får brev. Stickningar i någon av fingerspetsarna är ett tecken till att den besökande är en skrivkarl, och inträffa sådana i tungspetsen, så är han eller hon en rättfram och fritalig (främtölo) person.

Annorlunda förhåller det sig, när det sticker eller kliar i ögonen. Detta angår endast en själv och bådar, att han får gråta, om det är det vänstra, och skratta, om det är det högra ögat.

Blir man tung och sömning strax innan en person träder in genom dörren, så blir den personen rik. Kommer han omedelbart efter sedan man suttit och talat om honom, kommer han ej att snart dö i enlighet med ordtermen, varmed han vanligen då tilltalas: "Do jer da änt feig, ve siti just o tåla om de". (=Du är då inte "feg", vi sitter just och talar om dig.)

Utdrag ur "NORRBOTTEN. Norrbottens läns hembygdsförenings tidskrift" Häfte 2. 1923

När kvicksilvret fryser

Två vintrar hade jag tillbragt i Norrbotten — två bistra, förfärliga vintrar, som började i slutet av september och räckte långt in i maj. Jag hade gått över isbelagda sjöar i början av oktober, och i mitten av juni hade jag vadat i alnsdjupa snödrivor på bergen och vid samma tid sett något högre belägna skogssjöar ännu fjättrade av sitt istäcke — men kvicksilvret hade jag ännu aldrig sett frysa. Mig veterligen är detta någonting ganska sällsynt även i nordligaste Skandinavien. Men jag hade alltid längtat efter att få se detta fenomen, hur grym en sådan längtan än kan förefalla. Med livligt intresse hade jag alltid observerat termometern, då den börjat sänka sig under -35° , vilket mycket ofta hände, men aldrig hade jag lyckats få se kvicksilverpelaren sjunka längre ned än till -37° . Omkring dessa båda gradtal var det ganska vanligt att få se den oscillera hela veckor utan avbrott, men djupare ned tycktes den ogärna vilja.

Äntligen skulle jag få min önskan uppfylld. Klar och kall ändades årets sista afton, och när nyårsdagen 1893 spred sin underliga, sollösa dager över Norrbottens snöfält, hade kölden uppnått en förfärande grad. Ingen vanlig termometer kunde nu mäta kylan, ty kvicksilvret låg stelnat i termometerns glaskula, men sprittermometern visade $-43,5^{\circ}$.

Hela naturen föreföll som förstened. I den tämligen folkrika byn härskade en ljudlös stillhet. Vägar och gårdar voro öde och tomma, men ur varje skorsten höjde sig snörrät en ljusgrå rökpelare så högt upp i luften, att man på något avstånd tyckte, att den tävlade i höjd med det höga berget invid. När fullmånen i daggroningen bleknade, visade den sig omgiven av en bred, brandgul mångård, som spred ett underligt, solliknande sken.

Men se där, i Luleälvens sträckning — vilka mörka, skarpt begränsade konturer! Är det berg eller är det moln?

Ingetdera. Det är vattenångorna från forsen. De dunsta icke bort i de högre luftlagren nu såsom vid mera normal temperatur, utan de stelna där uppe, och sedan dragas de ut på längden av det luftdrag, som

alltid råder i älvdalen, i synnerhet där stränderna äro stupande och branta, och så bildas en hel illusorisk bergskedja med toppar och avrundade åsar, som långt bort över skogstopparna betecknar älvens fåra.

I skogen är det så gravlikt tyst under snötyngda grenar, att man blir helt förvånad, då ett underligt fågelläte avbryter tystnaden. Det låter skärande, hemskt och onaturligt som en dödsrossling. Det är så olikt det vanliga, muntra fågelkvittret; det är en förfrusen varelses ångestskri, ett nödrop till den Högste från ödemarkens ensliga värld. Men det höres blott några ögonblick. Så är det åter lika ljudlöst stilla.

En nej! Mäktig och fulltonig ljuder alltfört forsens väldiga stämma, full av obändig, trotsig, titanisk kraft. Det är den högnordiska naturens grundton, som icke tystas av tillfälliga temperaturväxlingar — som ljudit lika från skapelsens morgon och som skall ljuda lika till tidens slut — en öknens predikare, som manar kommande och gående njutningslystna, flärdfulla slakten till bot och bättring.

* * *

Dagen i ända låg kvicksilvret orörligt i kulan, och man hade sålunda god tid till observationer av det frusna kvicksilvrets egenskaper. Denna i vanlig flytande form så känsliga metall vissade sig nu mycket okänslig. Varken handens värme eller andedräkten inverkade det ringaste på kvicksilverkulan. Jag började nästan befara, att termometern på något sätt gått sönder, men då jag burit in den i ett uppeldat rum, kom kvicksilvret åter i rörelse efter ett par minuters förlopp och steg sedan med vanlig hastighet.

För att sedan utröna, om kvicksilvret, efter att hava sjunkit ned till -40° , ögonblickligen skulle frysa, tog jag åter ut termometern. Detta visade sig emellertid icke vara fallet, utan kvicksilverpelaren fortsatte att sjunka lika långsamt under 40° som där ovan, tills den omsider sjönk ned i kulan.

ur "Lappmarksbilder" av Otto Vesterlund
utgiven 1917 på J.A.Lindblads förlag

Grindar

Vägen Bredåker - Harads byggdes år 1879, och Harads - Storbacken år 1891. Böndernas kreatur betade den tiden i skogen, och måste med stängsel utestängas från tätortsbebyggelsen. Hagarna gick ner till Lule älv och måste då också gå över landsvägen. Vägen gick genom grindar in i byn, och det måste alltså finnas en grind dels i södra och dels i norra infarten. I Svartlå var en grind placerad vid gamla gästgivargården i Nedre Svartlå, en vid Petrus Sandbergs gård mitt i byn och en ca 400 m norr om herrgården (Brattbergs) vid

norra infarten. I Harads var först en grind uppsatt ungefär där Gullträskvägen kommer in på Haradsvägen, men då ko - kreatur trots detta uppehöll sig på vägen i Harads by beslöt kommunalstämman den 8/7 1906 att en andra grind över vägen skulle uppsättas vid C. J. Hedqvists gård vid södra infarten av byn. Den var placerad vid Olle Olssons gård.

I Edefors fanns en grind vid Ejnar Mattssons gård samt en norr om turisthotellet. Även i Storsand fanns grindar både vid in- och utfarter.

Saxat ur Norrbottensposten

8 februari 1862

Provinsialläkaren herr doktor Tyselius har till Kungl. Befalningahavande insänt en ämbetsrapport, som innehåller en högst märklig sak. Huvudsakliga innehållet af rapporten är följande: Efter anmälan av pastorsämbetet i Råneå att en feberartad sjukdom yppat sig inom socknen, avreste herr doktorn den 20 januari till hemmanet Qvarnheden i Degersels Gunnarsby, der husbonden Erik Öman vid jultiden insjuknat med huvudvärk och magplågor samt diare. Då detta ej ville upphöra av sig själv hade han i tvänne omgångar intagit 14 lod (ca 185 gram) engelskt salt, varefter plågorna ökades och uttömningarna blev blodiga. Sedan på någons inrådan intagit en mat-sked rödfärg hade dock förbättring småningom inträtt och utan ytterligare åtgörande fortgått, så att vid hr doktors ankomst intet annat än krafter fattades. I Degersel var för övrigt friskt även som sjukligheten inom distriktet ej är betydlig.

26 juli 1862

Häromdagen spred sig i staden det ryktet, att man i Gäddviks laxfiske fångat ett vidunder af enorm storlek och sällsamt utseende Sjöbesten har nu blivit vederbörligen exponerad och befunnits vara en välskapad Stör (*Ucipenses Sturie*), 13 kvarter (ca 192 cn) i längd och 8 1/8 pund (ca 69 kg) i vikt. Detta fiskefänge kan anses som en utomordentligt ovanlig händelse, enär ett sådant i mannaminne blott en enda gång förut lär hava ägt rum i denna älv. Man vet nämligen berätta, huruledes för 30 till 40 år sedan några laxfiskare till sin stora förskräckelse i noten funne ett likadant, fastän betydligt större, underdjur, och huruledes de i sin ångest sannolikt låtit honom löpa med nät och medfångar, hade inte en behjärtad finngubbe virat notrepet om handkloven och utbrustit: "Nej, vore det än själva fan så ska 'n i land." Måhända är det härifrån, som det bekanta ordspråket härstammar.

27 december 1862

För några dagar sedan gick en bonde från Antnäs by ner sig på isen mellan staden och Gäddvik, varvid han väl lyckligen bärgade sin person. Men däremot förlorade sin plånbok, innehållande några hundra riksdaler, reverser m.m. Dagen därpå passerade en fältjägare samma väg och föll ner i samma hål som de förre. Under arbetet med att komma upp igen grep han tag i ett tygstycke, i

vilket var fastfrusen den dagen förut förlorade plånboken, som han sålunda bärgade jämte sig själv.

4 april 1863

För några dagar sedan tilldrog sig den olycks-händelsen i Smedsbyn i Neder-Luleå socken, att bonden Nils Wallström, under det han var syssel-satt med att tälja på ett trädstycke, vilket han lagt mot insidan av låret, till följd av någon oför-siktighet lät kniven slinta och skära djupt in i benet. Varvid pulsådern avskars och blodström-men våldsamt utsprutade, Själv förlorade han inom några minuter medvetandet, och av de tvän-ne kvinnor, som vore närvarande, skyndade sig den ena ut i byn efter hjälp; men olyckan ville, att varken någon karl i granngårdarna var hemma eller häst fanns på gården, så att det drog om en god tid, innan hjälp han anlända. Då var det likväl för sent: Inom 4 timmar efter olyckshändelsen var mannen död.

9 januari 1864

Enligt rapport från Länsman Öhrman i Över-Luleå socken lär nämligen Inhyseströmmen Isak Ersson från Svartbjörsby tidigt på morgonen den 18 december befunnits liggande sanslös på s.k. Svartbjörsträsket samt en stund efter anträffandet avlidit. Det är alla skäl att befara, att döden vållats av arbetaren Johan Aron Granström från Tallbergs nybygge. Denne och den avlidne hade föregående kväll sällskapet med varandra hos fältjägaren Olof Ullberg i Svartbjörsby, der de förut berusat sig och sedan råkat i tvist om 50 öre, vilka Granström fått att fordra av Johan Ersson, varpå de tvenne gånger kommit i handgemäng, men blivit åtskilda av nämnde Ullberg. Vid 6-tiden avlägsnade sig Granström och begav sig på hemvägen, i det han allt mer och mer hemsöktes av mörka tankar och ruvade på hämndplaner. Det är sannolikt, att han ställde sig i försåt för Isak Ersson, som begav sig på återvägen först 2:ne timmar efteråt, och att han då med något tillhygge tillfogade honom de dödande slagen. Och detta gräsliga för lumpna 50 öre! Gärningsmannen har avlagt halv bekännelse och är redan införpassad i Länshäktet. Det sägs, att ohyggliga omständigheter stå i sammanhang med detta mord, som till råga på allt uppges vara begånget av systerson på morbror.

Rara böcker på nätet

Umeå universitetsbibliotek, UB, digitaliserar ett urval av sina rarare böcker och texter för att göra dem tillgängliga för alla.

UB äger flera samlingar av stort kulturhistorisk värde. Dessa är idag inte sökbara i UB:s katalog och därför otillgängliga för alla utom ett fåtal insatta. Böckerna förvaras dessutom i låsta magasin, vilket gör dem ännu mer otillgängliga.

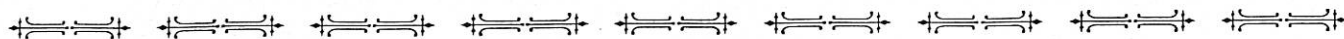
Böckerna har skannats in på ett sådant sätt att hela verket, inklusive pärmar och annat, återges på ett troget sätt. Efter ett års arbete kan biblioteket nu visa upp ett 30-tal titlar. Arbetet fortskrider och alltefter som kommer listan över tillgängliga titlar att bli längre.

Biblioteket vill genom detta projekt lyfta fram texter som rör Norrland, men även skydda skört och efterfrågat material från förslitning.

En av de samlingar som skall digitaliseras är den Ekströmska som består av böcker, gravyrer och litografier rörande undervisning i skrivning och teckning från 1500-talet och framåt. Dessa efterfrågas även internationellt och kommer nu att nå en större publik. Det rör sig om ett antal rikt illustrerade verk som exempelvis Mauro Poggis "Alfabeto di Lettere Iniziali inventate e delineate da Mauro Poggi Scrittore Fiorentino"

Av redan inskannad Norrlandica kan vi nämna Rudbeck den yngres "Nora Samolad eller uplyste Lapland" och Gabriel Tuderus "Två berättelser om lapparnes omvändelse från deras forna widskeppelser, och afguderer".

<http://rara.ub.umu.se/bookview/ipac/umubooks.jsp>

Fahlmans

Forts från Boden-ANAN nr 3/2006

När jag var liten minns jag en dag när jag gick omkring på gården. Det var rätt mycket snö. Det kom ett stort oväder, och snön smalt bort mycket snabbt. Brunnen var timrad. Timret var ruttet, och vid ovädet rasa ena sidan in – det blev i alla fall en grop. Måndagen den 11 februari 1980 läste jag i Norrbottens-Kuriren om ett väldigt oväder den 1 november 1934. Jag har kopplat ihop det med min upplevelse, och min far var nog med på det. Han hade 1935 satt cementringar i brunnen. Den var då tretton meter djup.

Någon gång lekte jag vid brunnen och grävde med händerna i snön. Då blödde det från händerna. Jag gick in och visade händerna för min mor. Hon sa, att det var "kråkspark". Någon förklaring till det vet jag inte.

1936 – 1937 var jag på skolhemmet i Svartlå (och det var inte roligt) samt gick i skola hos Ester Holmlund, som hade en DKW personbil, som kallades "spånkorg". Nästa år gick jag i Bovallen med tre kilometers enkel väg att gå – på vintern åka skidor. Efter en kilometer anslöt Tage Nyström. Efter ytterligare en halv James Augustsén.

1938 började jag i Harads. Föräldrarna höll oss hemma ett par veckor i början för att få skolskjuts. Det blev så. Emma Forsberg klaga på mej för skolstrejken, men den kunde jag då inte rå för.

I Harads fanns posten i kaptan Sundqvists hus ungefär där nya skolan nu finns. När man varit dit och gick upp mot landsvägen passerade man Hanssons hotell. I nedre kanten av dettas gårdsplan fanns en liten röd stuga, där Anrietta (man sa så) Hanssons bageri fanns. Hon bakade de mest underbara bullar med smörkräm i

– de kostade två öre. Nån gång hände det att man hade två öre och fick njuta en kort stund!

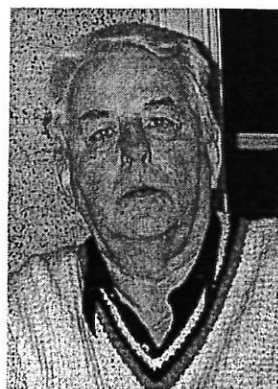
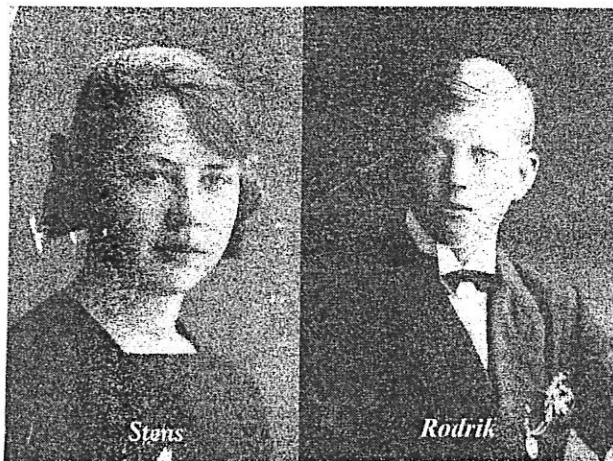
Jag gick i Harads skola (där värdshuset funnits en tid) fram till 1942. Ibland hade vi bil som skolskjuts, men det hände att den uteblev. Då fick vi gå de fem kilometrarna hem, jag samt Egon Pettersson och Bert Mandergren. Då passerade vi Öhlunds strax ovanför Betzen. Där sålde tant Öhlund slickepinnar för två öre styck. Om vi då någon gång hade fem öre så gick vi gärna in dit och handlade. Tant Öhlund var snäll, så vi fick tre slickepinnar för våra fem öre!

När jag gick i fjärde klass kom Eivon Renberg till trean, men han fick snart flytta upp i fyran. Vi brottades väl lite, och vi kappräknade. Då inget avgörande kunde nås fick vi slå oss ihop och blev bästa kompisar. Vi räknade ut årets räknebok långt före jul. Vi plocka kottar och sålde. Jag önskade hett ett luftvapen men fick inte köpa. Luftgeväret kostade 8:90 i Allmänco, luftpistol 4:95 om jag minns rätt.

Min syster Birgitta var snabbtänkt och pratade mycket. En gång var hon och pappa i stallet. Hästen var sjuk och skulle medicineras med en degbulle med medicin i. Ungen prata på och fråga hela tiden, så Rodrik flyttade ut henne och stängde dörren, han blev irriterad. Så öppna han hästens mun och stoppa ner bullen i gapet men hästen lyckades få ut den. Blixtsnabbt kom det bakom dörren: "Spotta han ut he?" Jag är rädd att det brast för farsan så han röt något mindre väl övertänkt. Kanske brås Birgitta något på farmor Christina?

S A Lagerfjärd

Bildantavla – från Fahlmans till Arnold och Ingmar

Norrbottning med smålänningar i två släktgrenar

Det är känt att man som släktforskare kan upptäcka helt oväntade uppgifter i kyrkböckerna. Här följer en sådan upptäckt:

MIN MORFAR

som var skräddare på regementet, var född i Karlsborg Västergötland och kom till Boden 1906 i samband med bildandet av Boden-Karlsborgs Artilleriregemente(A8).

Morfars far

var född 1848 i Djuvanäs, Björkö församling i Småland, och flyttade till Karlsborg där han var sappör (se not nedan) vid Kungl Sappörbataljonen. Han deltog trogen vid befästningsarbetet på Vaberget utanför Karlsborg. Som 11-åring var han trumslagarpojke i Vedbo kompani vid Calmar regemente.

Morfars farfar

var frälsheemansägare i Djuvanäs och bodde därefter en tid i soldattorpet Isakslund i Björkö församling men var född 1804 i Pustanäs, Malmbäcks församling i Småland. Hans föräldrar var smålänningar sedan flera generationer.

NOT

En sappör var en ingenjörssoldat som byggde befästningar i fält. Jag själv har arbetat med försvarsanläggningar under hela min yrkesverksamhet. Tala om omedvetet påbrå!

Staffan Jacobsson Medl. Nr 570 i BÖFF

MIN FARFAR

var född i Unbyn Nederluleå där hela fem generationer före honom varit bosatta.

Farfars farfars mor

var född 1765 i Nickbyn (Persön) och blev ingift i Unbyslakten.

Farfars farfars morfär

bodde i Nickbyn och i mantalslängden finns noteringen "Smålänning".

FÖR MIG,

som är född och uppväxt i Boden men flyttade till Stockholm 1968 och vidare till Arboga 1983, är det en gåta hur en smålänning kan bosätta sig i Nickbyn 1765. Det måste vara ytterst ovanligt i Norrbotten att hitta smålänningar så långt tillbaka både på mors- och farsidan.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

medl.nr.

Kerstin Wedin	Sveavägen 9 A	961 45	Boden	0921 - 56 220	696
Åsa Riihimäki	Uddenvägen 8	975 98	Luleå	0920 - 74 827	697
Rut Lindgren	Degerbäcken 12	961 95	Boden	0921 - 14 723	698
Hans Nordenstam	Prinsgatan 20 E	961 31	Boden	0921 - 50 124	699

Adressändringar

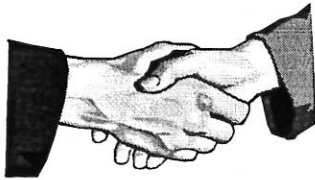
Solveig Burström	Margaretagatan 2	961 35	Boden	0921 - 14 649	5
Berndt Botmar	Floragatan 2	961 33	Boden		375
Elsa Engström	Lingonvägen 2 E	961 97	Gunnarsbyn	0924 - 21 171	516
Per Gånvall	Drottninggatan 54 4tr	961 78	Boden	0921 - 61 106	518
Gunbritt Brunström	Spelvägen 43	961 46	Heden	0921 - 64 274	554

Finns — Finns ej?

Du kära gamla tomte, som kommer varje år.
Barnen går och längtar och undrar vad de får.
De vuxna säger ständigt: - Han finns inte min vän.

Men kikar man i hjärtat, så lever tomten än.
För vem vill fira julen om inga tomtar finns?
Jularna med tomten är något som man minns.
Hurra för tomtegubben! Du gamla, gamla man.
Och vad bryr väl jag mig om du ej är sann.

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de gåvor och bidrag vi fått:

Tage Jacobsson	Boden
Ingrid Bergman	Harads
Thure Wadenholt	Boden
Lars Berg	Kusön
Uno Öhlund	Boden
Arkivgruppen Ing 3	Boden

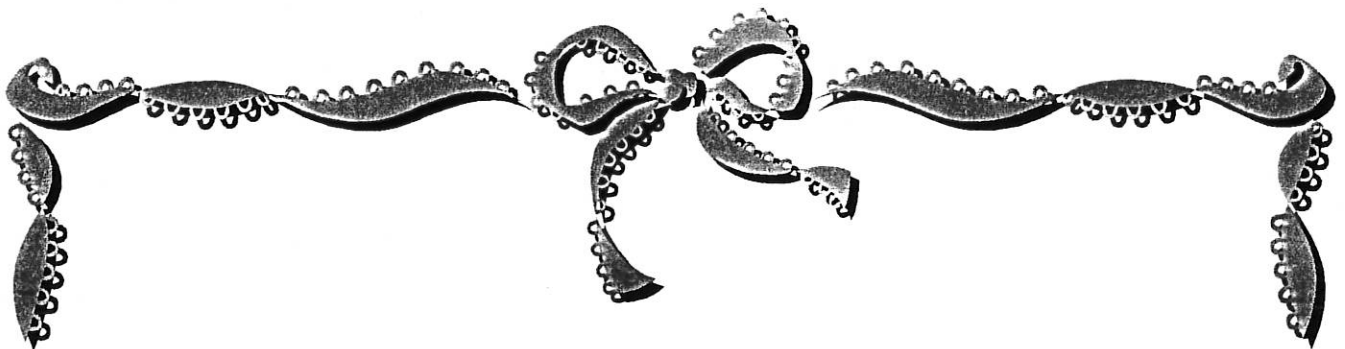
samt till de som gett bidrag i mikrokortsparbössan och skänkt "loppisprylar.

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
tredje kvartalet år 2006

Bengt Bergman
Britt-Inger Åhl
Donald Sundh
Folke Ericsson
Gunnar Glaas
Gunnar Johansson
Göran Ölmgren
Jan-Erik Juhlin
Jan-Erik Lidberg
Jan Svanholm
Margit Ericsson
Marianne Andersson
Mona Nilsson
1:a kvartalet
Laila Munkestam
Lars Berg
2:a kvartalet
Maj-Britt Nilsson

God Jul och Gott Nytt Forskarår 2007
önskar redaktionen och styrelsen

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden-ANAN
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11
961 47 Boden

Arkivens dag i Boden

Årets rikstema: "Mat och dryck!"

Vårt tema:

"Nöd- och reservlivsmedel"

Lördag 11 november på Forsvarsmuseum
Granatvägen 2 (gamla A 8 området)

Program

Kl 11.00 Riksdagsman Leif Pettersson öppnar 2006 års Arkivens dag

Kl 12.00 "Krigarmat på Nordkalotten" under 2:a världskriget
Föreläsare Lars Gyllenhaal

Kl 14.00 "Krigarmat på Nordkalotten" under 2:a världskriget
Föreläsare Lars Gyllenhaal

Kl 15.00 Arkivens dag avslutas

Kl 11.00 – 15.00

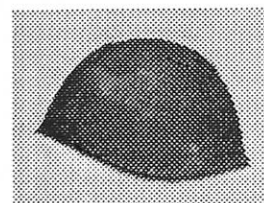
Årets bygd: Norrbyarna (13 byar) Utställningar m.m.

Arrangörerna visar skärmställningar och bildspel

Tipsrunda! Dragning och vinstutdelning kl 14.45

Försäljning av kaffe/te och arkivbakelser kl 11.30 - 15.00

Vi bjuder på arkivrätter!

Finsk hjälm fotad i trakten av
Kandalaksja av rysk lärare

Välkomna önskar arrangörerna:

Forsvarsmaktens Regionarkiv, Boden Överluleå ForskarFörening, Bodens Filatelistförening samt Dokumentum